

ОСНОВНА ШКОЛА “НОВКА УБОВИЋ” У ПОДГОРИЦИ

Аутори пројекта: БИРО 81000, архитекте Душан Ђуровић и Иван Јовићевић

NOVKA UBOVIĆ ELEMENTARY SCHOOL, PODGORICA

Authors: BIRO 81000, architects Dušan Đurović and Ivan Jovičević

Иван Јовићевић*

Уважени чланови Удружења ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије, чланови жирија, председничке жирија у категорији реализовано архитектонско дјело професоре Војводићу, чланови жирија професоре Миљковићу и колега Жутићу, оснивачи, организатори и покровитељи награде Ранко Радовић, колеге архитекте, даме и господо.

По доласку на студије архитектуре у Београд прво што сам чуо, у контексту Црне Горе, од професора на факултету била су два имена — Урош Мартиновић и Ранко Радовић. Виђело се и осјетило — Урошев непоколебљиви модернистички став и Ранкова непревазиђена ерудиција означили су, као печатом, оне који су о њима говорили.

Генерацијски, Ранко је ипак био ближи, па се о њему некако више и присније говорило.

Био је грађанин свијета који је путовао и живио по свим континентима. Посматрао је данску и финску архитектуру у контексту локалних, хетерогених, животних, југословенских идентитета. Дивио се јапанској планини Фуџи, пронашао Макијеву групну форму у селу Брца надомак Сутомора, градио темеље своје архитектуре на принципима Собе кума Савељића, у селу Мартинићи. Чак и онда кад је ишао оронулој Корбизјеовој Савоји у сусрет, Ранко Радовић је заправо трагао за принципима у архитектури. И био је човјек принципа, човјек континуитета и универзалних идеја.

* Иван Јовићевић, маг.инж.арх., БИРО 81000, Подгорица, Црна Гора
Текст говора приликом доделе Награде Ранко Радовић у категорији реализовано архитектонско дело

Тип објекта: Основна школа; **Место:** Подгорица, Црна Гора;
Инвеститор: Компанија Ветах и породица Убовић;
Реализовано: 2022; **Аутор фотографија:** Реља Иванић

Из тог контекста бива много јасније када у есеју Замагљивање народне градитељске традиције пише: „Како се живи тако се праве куће. Како се верује, тако се праве цркве, како се чулно осећа природа, тако се гради у камену или на језеру. Како се дише и како падају кише, тако се покрива кров и праве прозори. . . Какви смо као суседи-људи, такво суседство правимо и са нашим кућама”.

Или још прецизније: „Онамо гдје је бит живота изнад декора”.

Његов министарски бицикл, из периода док је био министар за заштиту животне средине и уређење простора у Влади Црне Горе, по којем га памти највећи број грађана Црне Горе, био је управо то – бит живота изнад декора. Логичан, прецизан, инжењерски став у контексту климатских карактеристика Подгорице, рељефа града, саобраћајних навика, инфраструктуре и културе.

Када је 2003. године поднио оставку на мјесто министра, свој бицикл је поклатио најбољем ученику једне подгоричке основне школе.

Због овог симболичног геста, а највише због његовог неисцрпног педагошког ангажмана на факултетима архитектуре широм свијета, чини нам се да је погођен контекст додјеле награде Ранко Радовић објекту намијењеном за образовање – основној школи изграђеној у граду у којем је он рођен.

Основну школу „Новка Убовић” смо пројектовали са идејом да субурбаном контексту, без идентитета, чији се јавни простор своди на хаотичну мрежу лоше повезаних саобраћајница, дамо добар дио јавних садржаја који му недостају, с циљем да једно интровертно насеље постане простор окупљања, дружења и рекреације. Та идеја нас је водила и храбрила у релативно кратком пројектантском процесу.

Школу смо замислили као рационалан, непретенциозан волумен који треба смјестити у парк шуми, међу старим

боровима. Архитектонски принципи којима се водимо су програмске и конструктивне разлике између школе и физкултурне сале, које потцртавамо стварајући два, визуелно независна волумена. Тражење суптилног међуодноса између ова два објекта, два програма и двије конструкције, стварање одређене напетости између њих, и својеврсно амбивалентно потцртавање њихове различитости у границама које не угрожавају интегритет цјелине, главна су функционално-обликовна исходишта ОШ „Новка Убовић”.

У ширем, најважнијем смислу, пронашли смо одређене трагове контекста, назначене у источном сусједу – фудбалском стадиону који је један од ријетких оријентира у насељу, и у његовом наставку изградили нову спортско-рекреативну зону са трим-стазом, атлетском стазом, теренима за мали фудбал, рукомет, кошарку и одбојку, чиме је створена можда и највећа спортска зона у граду. Спортским садржајима смо покушали да створимо одређени позитиван имиџ насеља, чији карактер додатно маркирамо спортским теренима у крошњама борова – на крову физкултурне сале, на висини од 4м.

Испред школе само изградили трг – плато који треба да прими 1200 ученика. На њему сада можете виђети и пензионере који воде неформалне разговоре и мајке са дјецом у колицима.

Идеја да дамо ученицима школу, а становницима насеља живо, вибрантно, двадесетчетворочасовно мјесто окупљања, показала се као могућа... Школа је збиља редефинисала тај запуштени простор. Постала је више од образовне институције, постала је простор окупљања становника насеља.

Захваљујем се жирију што је препознао наше напоре и додијелио нам награду у категорији реализовано архитектонско дјело. Чини нам неизмјерну част, обавезује нас и мотивише у даљем раду. Хвала.

